

XX Congrès de L'ALASS

10-11-12 septembre 2009 LUXEMBOURG

**Proiectul pilot român-italian ExpIR-RO
de experimentare a unui sistem de raportare voluntară a
incidentelor din sectorul spitalicesc din România**

Carmen Țereanu, Dana-Galieta Mincă, Radu Costea, Denisa Janță, Marius Jebereanu,
Stefano Grego, Liliana Ravera, Daniela Pezzano, Paolo Viganò

Dr Carmen Țereanu, CALASS, 10 septembrie 2009

Proiectul ExplR-RO

PREMIZE

- presiunile pacienților și *mass media* asupra personalului sanitar
- absența unei politici naționale de creștere a siguranței pacienților prin adoptarea unor instrumente moderne de identificare și analiză a riscului clinic

FINALITATE

- experimentarea în sectorul spitalicesc din România a unui sistem de raportare voluntară a incidentelor (incident reporting), larg utilizat la nivel internațional pentru identificarea riscului clinic și învățarea colectivă din erori

SCOP

- de a pune la dispoziția profesioniștilor din sectorul spitalicesc din România, a unui suport metodologic și a unor rezultate empirice în vederea reducerii riscului clinic și a creșterii siguranței pacienților.

DURATĂ

aprilie 2007- iunie 2009

Obiective

1

Crearea infrastructurii pentru introducerea sistemului IR în secțiile participante

2

Identificarea profilului de risc clinic în contextul specific al fiecărei secții

3

Determinarea și implementarea acțiunilor prioritare pentru reducerea sau eliminarea riscului clinic

4

Introducerea treptată a unei noi culturi organizaționale (*just culture* versus *blame culture*)

5

Formarea profesioniștilor din România pentru a participa cu succes la managementul riscului clinic (cursuri post-universitare)

Rezultate așteptate

1

Identificarea și analiza riscului clinic pentru obținerea de informații necesare îmbunătățirii managementului riscului clinic

2

Identificarea condițiilor necesare creării unei noi culturi organizaționale favorabile învățării din erori și managementului integrat al riscului clinic

3

Explorarea interesului testării sistemului Incident Reporting și în alte secții/spitale din Romania

4

Compararea internațională a rezultatelor experimentării sistemului IR cu rezultatele experimentării sale în spitalele italiene partenere în proiect

5

Sensibilizarea actorilor din sistemul de sănătate din România asupra caracteristicilor instrumentelor de management al riscului clinic disponibile

Partenerii instituționali

Spital Bucuresti

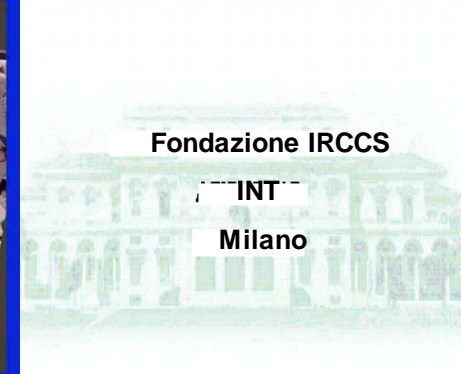

Ospedale Evangelico
Internazionale-Genova

Fondazione IRCCS

INT
Milano

Echipa proiectului: 19 persoane

- 1 coordonator general (Milano)
- 1 coordonator local (București)
- 4 experți-consultanți (Genova și Milano)
- 1 referent/spital (București)
- 10 referenți: 2 referenți /secție (București)
- 2 medici rezidenți (București)

Buget: 1700 euro (850 euro/an)

Dr Carmen Țereanu, CALASS, 10 septembrie 2009

Activitate	2007					2008					2009			
	04-06	07	08	09	10-12	01-03	04	05	06-11	12	01	02-04	05	06
Acord parteneri	X													
Pregatire training si Lansare	X													
Lansare oficiala si training formatori		X												
Training sectii si testare FSSE				X										
Culegere date I					X	X								
Analiza date I							X							
Actiuni corect I								X						
Restituire rez I									X					
Curs Master 2008									X					
Culegere date II									X					
Analiza date II										X				
Actiuni corect II												X		
Restituire rez II												X		
Redactarea Raportului final												X	X	
Evaluare perceptie experiment												X		
Redactare Articol												X	X	
Dif rez scara larga														X
Curs Master 2009														X

Fișa de Semnalare Spontană a Evenimentelor

Parte I: completează personalul

- Numele secției și al persoanei (facultativ), profesia
- Numele pacientului (facultativ), vârsta și nr. FO
- Locul, data și ora E
- Descrierea E
- Factori care ar fi putut contribui la E
- Factorii care ar fi putut reduce consecințele E
- Investigații și prestații sanitare efectuate pacientului ca urmare a E
- Descrierea modului în care s-ar fi putut preveni E
- Notificarea E în FO
- Comunicarea E pacientului

Parte II: completează Referent secție

- Gravitate consecințe E asupra pacientului
- Riscul de repetare a E în viitor (probabilitate: frecvent sau rar și gravitatea consecințelor: minore sau majore)
- Inițiative de tip corectiv întreprinse
- Creșterea costurilor
- Problemele de tip organizațional produse de E
- Învățămintele care au fost trase datorită E
- Comentarii ale referentului în cazul în care evenimentul a implicat și alte servicii/secții

FSSE este un instrument pentru identificarea problemelor și a cauzelor, utilizat exclusiv ptr strategii preventive. Pentru alte obligații prevăzute de lege, este necesară semnalarea E autorităților competente.

FSSE poate fi completată de personal și anonim; după extragerea info ptr analiza E, ea va fi depersonalizată.

Dr Carmen Țereanu, CALASS, 10 septembrie 2009

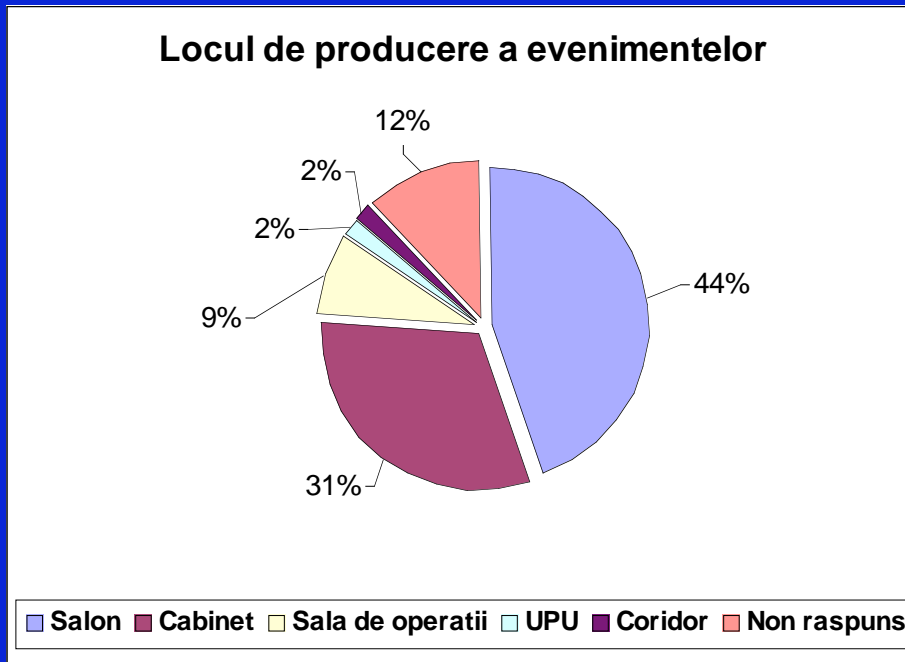
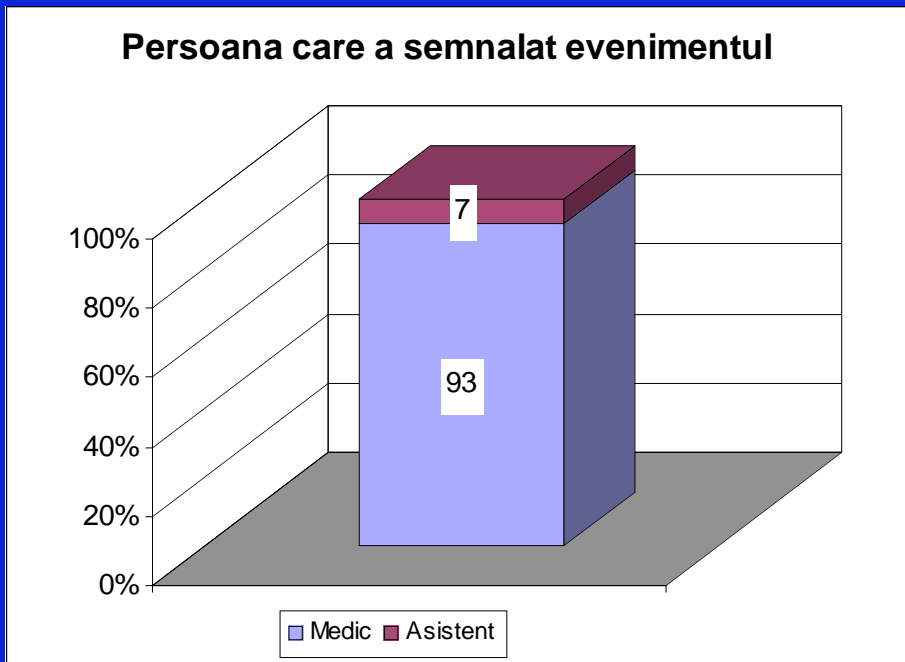
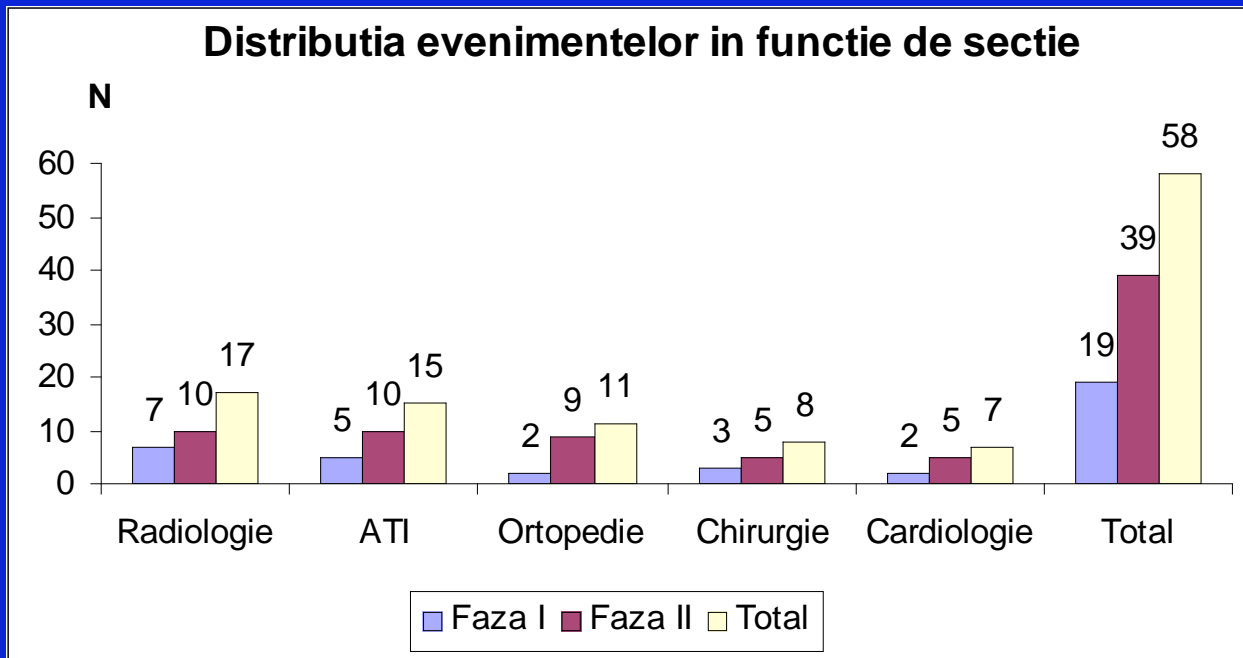
Date privind activitatea secțiilor*

Secții	N externă ri pe lună	N patur i	Rata ocupare (%)	DMS	Personal medical fix		Personal sanitar mediu fix	
					N	N/ pat	N	N/ pat
ATI	190	33	65.6	3.4	24	0.7	32	1.0
Cardiologi e	161	28	106.6	5.3	15	0.5	34	1.2
Chirurgie generală	178	39	140.4	8.0	14	0.4	27	0.7
Ortopedie	355	94	70.9	5.8	21	0.2	43	0.5
Radiologie	na**	na	na	na	25	na	29	na

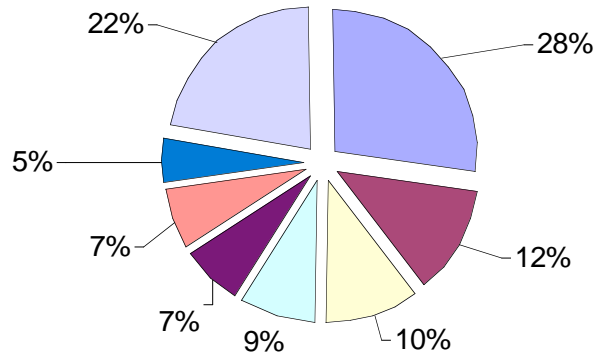
* Date referitoare la primele șapte luni ale anului 2007

** nu se aplică

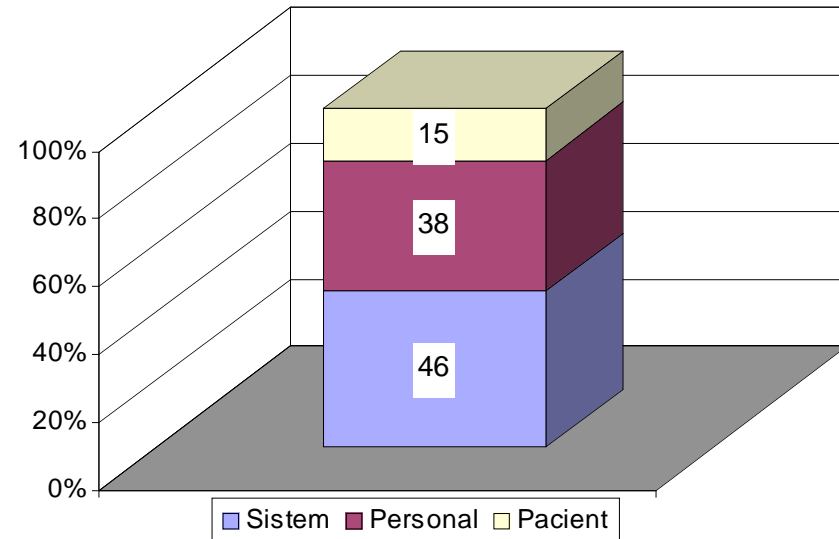

Tipologia evenimentelor semnalate

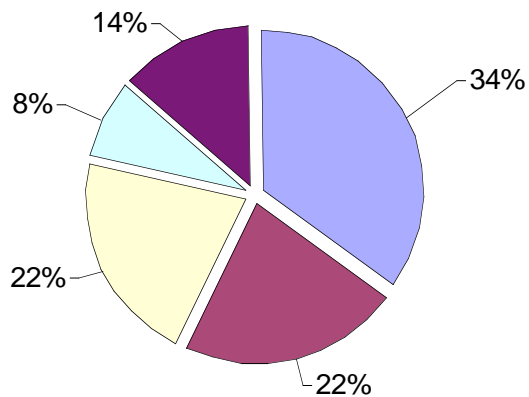

- Procedura diagnostica
- Cadere
- Prescriere/administrare medicament
- Procedura terapeutica
- Proasta functionare/pozitionare de dispozitiv/aparat
- Confundare pacient
- Procedura chirurgicala
- Altele

Factori care au contribuit la producerea evenimentului

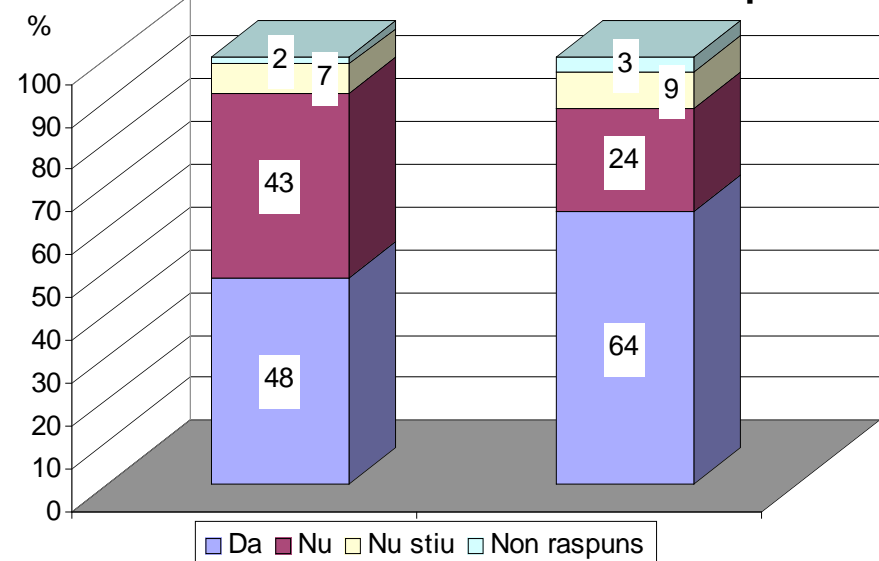

Factori care ar fi putut reduce consecintele evenimentului

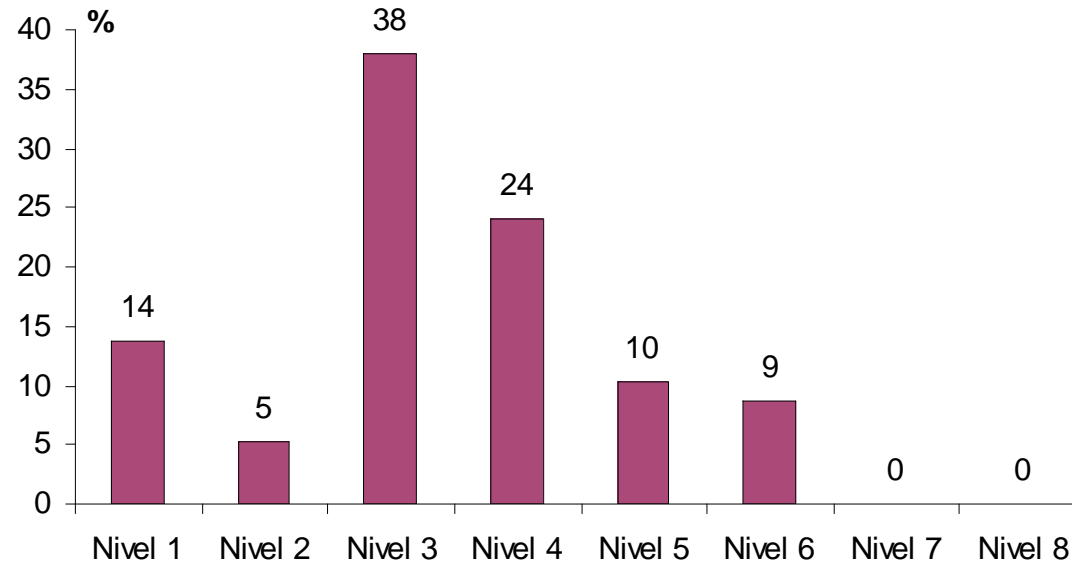

- o buna asistenta
- identificarea precoce a E
- o buna planificare
- norocul
- alti factori

Notificare in FO   Comunicare pacient

Distributia evenimentelor in functie de gravitate

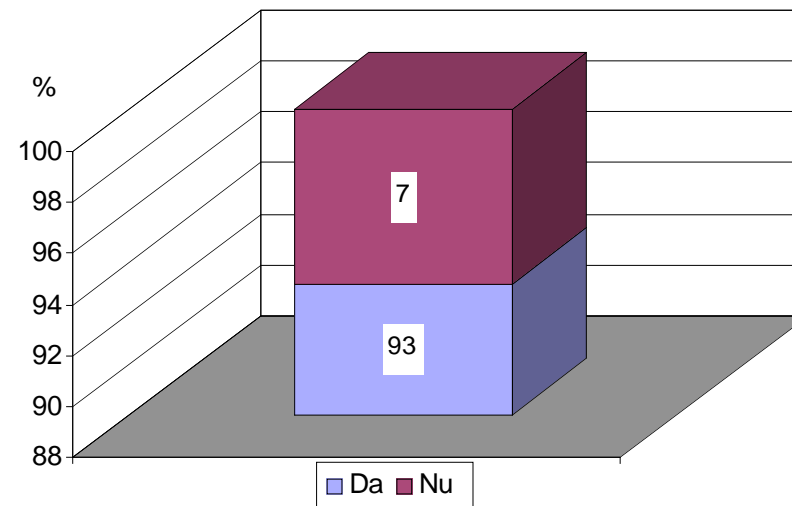

Situația periculoasă/prejudiciul potențial au fost identificate, dar evenimentul nu există (ex. podea alunecoasă unde nu au avut loc căderi)	Nivel 1
Situația periculoasă/prejudiciul potențial au fost observate la timp, astfel încât evenimentul nu s-a produs (pregăirea unui medicament greșit, însă care nu a fost administrat)	Nivel 2
NICI O CONSECINȚĂ - evenimentul a avut loc, dar fără prejudiciu	Nivel 3
CONSECINȚE MINORE - evenimentul s-a produs și a necesitat monitorizare suplimentară, dar fără măsuri terapeutice	Nivel 4
CONSECINȚE MODERATE - evenimentul s-a produs și a necesitat monitorizare clinică și paraclinică sau tratamente minore	Nivel 5
CONSECINȚE ÎNTRE MODERATE ȘI SEMNIFICATIVE – evenimentul s-a produs și a necesitat precedentele, la care se adaugă următoarele: alte investigații paraclinice	Nivel 6
CONSECINȚE SEMNIFICATIVE - evenimentul s-a produs și a necesitat spitalizarea/prelungirea spitalizării/condiții care se mențin la externare	Nivel 7
CONSECINȚE SEVERE – incapacitate permanentă sau contribuție la deces	Nivel 8

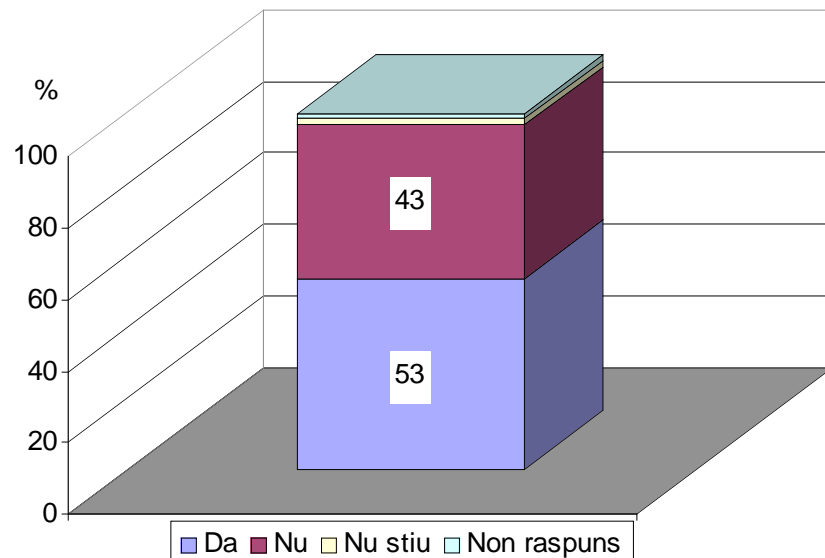
RISC VIITOR	Er rar	frecven t	TOTAL
Consecințe minore	5%	38%	43%
Consecințe moderate/majore	5%	52%	57%
TOTAL	%	90%	100*%

* Rata de răspuns la această întrebare a fost 76%

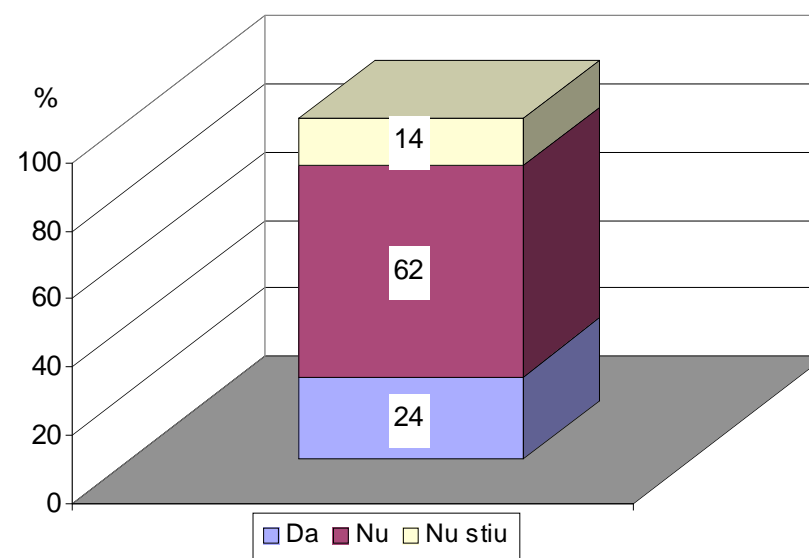
Se pot trage învățăminte din evenimentele semnalate?

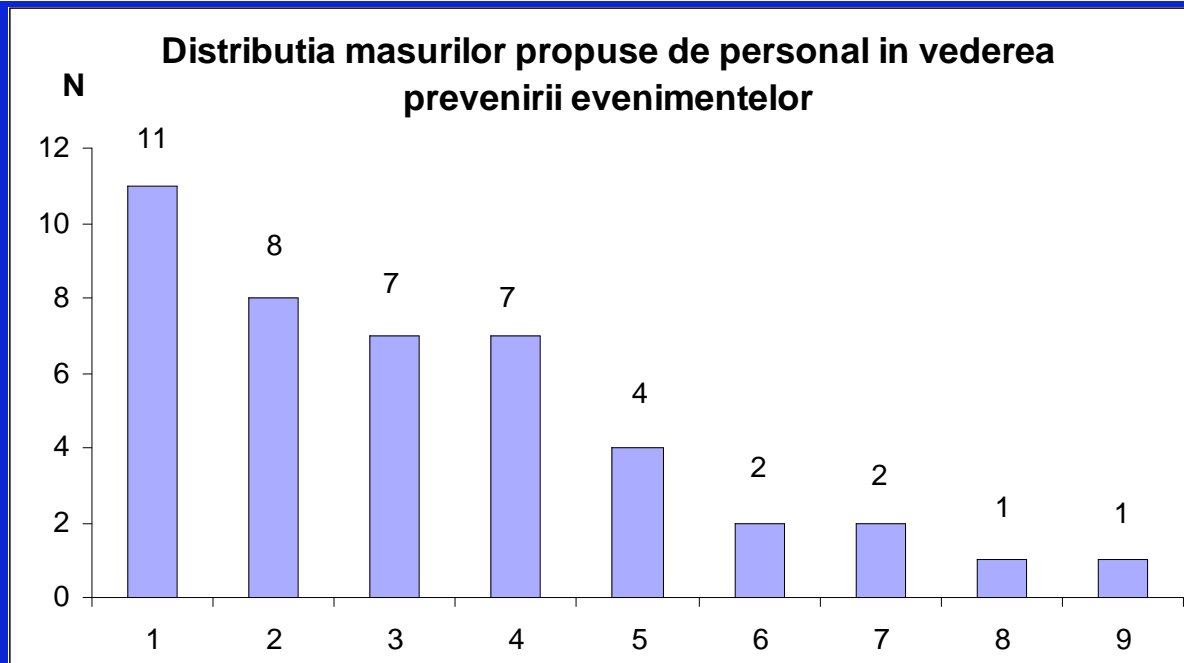

A crescut evenimentul consumul de resurse?

Evenimentul a dus la implicarea altor servicii?

- 1 Îmbunătățirea instruirii personalului
- 2 Revizuirea/respectarea protocolului/procedurii
- 3 Îmbunătățirea dotării cu materiale și aparate
- 4 Îmbunătățirea comunicării cu pacientul
- 5 Îmbunătățirea dotării cu personal
- 6 Supravegherea mai atentă a pacienților
- 7 Îmbunătățirea comunicării între servicii
- 8 Ierarhizarea priorităților
- 9 Supravegherea medicilor rezidenți în cursul executării manevrelor cu risc

Concluzii (1/2)

- În ciuda precauțiilor noastre (FSSE anonimă, declarare explicită a intenției de a nu pedepsi persoana), nr. mic al E semnalate sugerează că sistemul IR voluntar este dificil de introdus și acceptat într-un climat organizational tradițional dominat de *blame culture*, așa cum este cel din sectorul spitalicesc public românesc.
- Pe de altă parte, dublarea nr. E semnalate voluntar de la o fază la alta a proiectului și faptul că majoritatea personalului care a semnalat E a declarat că se pot trage învățăminte din aplicarea sistemului IR sunt unele elemente pozitive ce pot fi considerate germeni ai tranziției către o nouă cultură (*safe culture*).
- Datorită nr. mic de E semnalate, este de asemenea dificil de calculat un indicator standardizat care să permită compararea internațională a rezultatelor.
- Considerand numai secțiile cu paturi, s-ar obține o rată a incidentelor de 0,6/1000 zile de spitalizare/pe lună; însă acest indicator are dezavantajul de a nu ține cont de E semnalate în secția de Radiologie, care reprezintă totuși 29% dintre E raportate.

Concluzii (2/2)

- În vederea diseminării *know-how*-ului și a rezultatelor generate de ExpIR-RO au fost organizate mai multe cursuri de formare post-universitară pentru:
  - Master în managementul sănătății publice și al serviciilor de sănătate (București, 2008 și 2009: 20 ore)
  - medicii din diferite județe ale țării participanți la “Școala Internațională de vară de bioetică, sănătate publică, managementul serviciilor de sănătate”, (Albena-Mamaia, 2008 și Istanbul-Mamaia, 2009: 10 ore)
  - medicii rezidenți în sănătate publică și management sanitar (Bucuresti, 2009: 8 ore)
- Spitalul românesc participant la proiect intenționează să extindă IR la toate secțiile și să colaboreze cu partenerii italieni și pentru alte proiecte.
- O clinică privată românească ne-a împărtășit intenția de a colabora cu echipa noastră pentru a experimenta, la rândul său, sistemul IR.
- Din informațiile noastre, ExpIR-RO este primul proiect de experimentare a sistemului IR într-un spital public din România.

XX Congrès de L'ALASS

10-11-12 septembre 2009 LUXEMBOURG

**Mulumesc
pentru atentie!**